

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRA
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

MENCIÓ DE MÚSICA

**L'AUDICIÓ MUSICAL ACTIVA DINS
L'AULA DE MÚSICA EN EDUCACIÓ
PRIMÀRIA. DISSENY D'UNA PROPOSTA
DIDÀCTICA.**

Nom de l'alumna: Tamara Adell Ramos

Nom de la tutora de TFG: Amparo Porta Navarro

Àrea de Coneixement: Didàctica de l'Expressió Musical

Curs acadèmic: 2019/20 1a convocatòria ordinària – Juny 2020

AGRAÏMENTS

En primer lloc, voldria donar les gràcies a Amparo Porta Navarro, tutora del treball final de grau, per la seua dedicació, temps, consells i guia durant tot aquest camí.

També volia mencionar a Clara Jarabo Aguado, mestra supervisora en el centre de pràctiques del Pràcticum II del Grau de Mestre/a en Educació Primària. Gràcies per la teua implicació i ajuda quan els dubtes m'envaïen.

Gràcies també a Aroa i Cristina, per formar part d'aquesta aventura des del primer dia a la facultat i ser un dels pilars fonamentals de la meua vida.

A Unai, per què tot i que els quilòmetres ens separen, has sabut estar més prop que mai. Gràcies per acompanyar-me en aquesta última etapa i ajudar-me a creure en mi quan ni jo mateixa ho feia.

A la meua família, pel suport que m'han donat durant aquests quatre anys de carrera, com també per l'esforç econòmic que heu fet per que jo pogués tirar endavant i continués estudiant allò que m'apassiona tant.

A la meua parella, Eduard, gràcies per entendre que el món de l'educació em fa feliç, per compartir l'afició per la música i per ser company de vida i de corda.

I sobretot, a tu, Silvia Beltrán, amiga incondicional, que per desgràcia ja no estàs amb mi físicament, però segueixes estant al meu costat en cada pas que done. Gràcies per ensenyar-me a lluitar per aconseguir tot allò que em propose i a vèncer qualsevol obstacle que la vida em presente al davant.

ÍNDIX

RESUM	1
1. INTRODUCCIÓ	2
1.1. Justificació	3
1.2. Objectius	4
2. MARC TEÒRIC	4
2.1. L'audició musical: escolar i sentir	4
2.2. Estratègies per desenvolupar l'audició musical	5
2.2.1. El musicograma i el musicovigrama	6
3. METODOLOGIA	7
4. DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE	9
4.1. Justificació	9
4.2. Participants	9
4.3. Temporalització	9
4.4. Desenvolupament de l'acció i fases	10
4.5. Disseny de la proposta	11
4.5.1. Objectius	11
4.5.2. Continguts	12
4.5.3. Criteris d'avaluació	12
4.5.4. Materials i recursos	13
4.5.5. Temporalització	13
4.5.6. Desenvolupament de les sessions	13
5. CONCLUSIONS I DISCUSSIONS	18
6. LIMITACIONS DEL PROJECTE, NOUS REPTES I PROPOSTES DE FUTUR	19
7. VALORACIÓ PERSONAL	19
8. BIBLIOGRAFIA	19
ANNEXOS	21

ÍNDIX DE FIGURES

FIGURA 1. <i>Fitxa sessió 1</i>	14
FIGURA 2. <i>Discriminació dels instruments del tema A</i>	15
FIGURA 3. <i>Musicograma de l'Op. 71 "La Marcha" de Txaikovsky</i>	16
FIGURA 4. <i>Simbologia musicograma instrumental</i>	16
FIGURA 5. <i>Tema A del musicograma gestual de l'Op. 71 "La Marcha" de Txaikovsky</i>	17

ÍNDIX DE TAULES

TAULA 1. <i>Nom de les sessions</i>	10
---	----

RESUM

En l'actualitat, l'acte d'escoltar música és considerat majoritàriament com a una activitat d'oci. És en les escoles on el professorat de música ha de tractar d'ensenyar que hi ha una gran diferència entre sentir i escoltar música, on el primer concepte fa referència al fet de sentir música però no prestar-li atenció mentre que, quan escoltem música estem parant compte d'allò que s'està reproduint. En l'àmbit acadèmic o pedagògic, l'acte d'escoltar s'engloba dins del concepte d'audició, sent aquest el procés o desenvolupament del sentit auditiu d'una persona, en aquest cas, en l'alumnat d'Educació Primària. Així doncs, aquest terme és considerat un dels pilars fonamentals de l'Educació Musical, però, no es treballa de la manera en què s'hauria de fer i conseqüentment, l'alumnat mostra certes carències cognitives per la falta d'atenció i memòria musical.

Per fer front a aquestes carències pedagògiques s'ha dissenyat una proposta didàctica en la qual es tracta de reforçar l'audició musical mitjançant la discriminació tímbrica i melòdica, la lectura de partitures, la interpretació instrumental i l'expressió corporal de tres audicions destacades que conformen la *Suite* del *Trencauons* de Txaikovski. Finalment, tot aquest treball es troba sustentat didàcticament amb la utilització de musicogrames, una representació esquemàtica i visual dels diferents esdeveniments musicals que apareixen en una obra o peça musical.

Paraules clau: audició, escoltar, Educació Musical, musicograma, *Trencauons*.

ABSTRACT

Nowadays, the act of listening to music is mostly considered as a leisure activity. However, it is at schools where music teachers actually try to make students realise that there is a big difference between hearing and listening to music. In the first case, music is referred to as an act that just implies hearing music, that is, no paying attention to it. Conversely, the second case, which refers to the act of listening to music, requires paying attention to what is being reproduced. In the academic and pedagogical landscape, the act of listening is included within the audition concept, which refers to the process or the development of the auditory sense people, though this study focuses on Primary Education students. Despite the fact that, this term is considered to be one of the essential supports of Musical Education, it is not put into practise in the right way. Therefore, students experience some deficiencies caused by attention and musical memory.

In order to improve this pedagogic deficiencies it has been designed a didactic proposal which tries to strengthen the musical audition through the timbral and melodic discrimination, the reading scores, the instrumental interpretations and the body expression of three well-known auditions from the *Suite* of the *Nutcracker* of Tchaikovsky. Finally, it must be stated that this study is supported didactically using musicogrames, schematic and visual representations of the different musical events that appears in a musical work or piece.

Keywords: audition, listen, Musical Education, musicogrames, *Nutcracker*.

1. INTRODUCCIÓ

En la societat actual, escoltar música pot considerar-se com una activitat recreativa, és a dir, un passatemps, o bé, podem donar-li a l'oient una sèrie d'eines i materials perquè entenga allò que està escoltant, fet que canvia el seu objectiu totalment.

Aquest segon aspecte de l'afirmació anterior és el que ens incumbeix a nosaltres com a docents i és el que es coneix com una via per poder arribar a l'audició musical. Així doncs, l'escolta musical és considerada com un dels continguts centrals que fonamenta l'Educació Musical dins del currículum de continguts d'Educació Primària. A més, com molts autors han demostrat mitjançant tesis doctorals, entre altres investigacions, és un dels pilars sobre els quals es fonamenten algunes de les propostes de pedagogia musical més significatives que s'ha mostrat durant l'últim segle. Tot i això, des del punt de vista purament didàctic, aquesta pedagogia planteja algunes carències, i en conseqüència, dificultats estretament relacionades en l'àmbit cognitiu, com ara bé, l'atenció i la memòria.

Seguint aquestes idees bàsiques i com a solució a aquestes carències pedagògiques esmentades, s'ha realitzat el present treball anomenat *L'audició musical activa dins l'aula de música en Educació Primària. Disseny d'una proposta didàctica*. Per fonamentar aquest treball, s'ha investigat i recollit informació de diferents autors amb certa rellevància dins del món de la psicopedagogia musical. Alguns experts que han destacat per la seua excel·lència dins la vessant pedagògica han estat Jos Wuytack i Graça Boal-Palheiros, ambdós autors reconeguts per la metodologia *Audición musical activa*, entre altres autors com Boulez (2016), Delegido (2012), Loeches, M. J. i Pavón, J. C. (2005), Aguilar (2002) i Porta (2015). Aquesta informació és de vital importància per tal de donar la sustentació necessària a la "Proposta didàctica" que s'exposarà durant el treball, per poder posar-se en pràctica amb total naturalitat en les aules de música d'Educació Primària.

Aquesta "Proposta didàctica" estarà englobada pel conjunt de diferents activitats amb les quals es treballaran conceptes i pràctiques musicals estretament relacionades amb l'audició musical i en l'Educació Musical en si. Aquestes tractaran aspectes com ara bé el procés de lectura musical (seguiment de partitures) amb llenguatge no convencional, la interpretació, l'ús de la veu humana com a recurs fonamental en l'Educació Musical, la utilització de les Noves Tecnologies en l'aula de Música (TIC) i l'expressió corporal, en aquest cas, la dansa com a eina per treballar la motricitat. Totes aquestes activitats tindran la finalitat d'aconseguir que l'alumnat intervinga i participe de manera totalment activa potenciant així l'estimulació sensorial mitjançant l'acció d'escoltar i entendre la música. Amb aquest recull d'activitats i dinàmiques es pretén que l'alumne/a no només s'hi potencie la branca artística sinó que també es desenvolupe un pensament crític i analític.

Per concloure, i respecte a la modalitat del meu TFG, abordaré l'opció professionalitzadora, ja que oferiré el disseny d'una proposta didàctica a la comunitat científica en la qual es desenvoluparan una sèrie d'activitats per treballar l'audició d'una forma innovadora i més propera per a l'alumnat d'Educació Primària.

1.1. Justificació

L'elecció d'aquesta temàtica puc afirmar que està estretament relacionada amb les meues experiències acadèmiques en l'àmbit musical. Amb açò voldria aclarir que a "conjunt d'experiències acadèmiques" em refereixo a situacions viscudes durant les sessions de l'assignatura de música dels diferents nivells educatius (Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatoria) i també durant les sessions rebudes a l'Escola de Música cursant el Grau Elemental i al Conservatori d'Ensenyances Professionals cursant el Grau Mitjà. Moltes han estat les audicions que he escoltat i que he treballat, però sempre he vist com algun company o companya tenia dificultats per seguir o entendre l'exercici auditiu que estàvem realitzant. Així mateix, sempre he tingut la curiositat d'investigar sobre què podia fer jo (ara com a docent) per aconseguir que tothom puga seguir i entendre l'audició de la millor manera possible, entenent així tots els aspectes que la conformen.

El fet d'escoltar música el du a terme tothom. No és necessari ser com Beethoven o Mozart per poder entendre la música. El que cal fer és una revisió a l'objectiu amb el qual estem escoltant-la. Vertaderament, no és el mateix "sentir" música que "escoltar-la", hi ha una diferència existent entre ambdós conceptes. Com diu Beuchat, C. (1989) el concepte "*sentir*" es refereix a la recepció física de les ones sonores a través de l'oïda. "*Escoltar*", en canvi, inclou a banda de "*sentir*", la capacitat de rebre i respondre a l'estímul físic i utilitzar la informació captada a través del canal auditiu.

La comunitat científica, en l'àmbit metodològic, té molt de trajecte per recórrer en aquest aspecte, ja que el que cal fer és aconseguir potenciar i dotar al professorat de tot el material necessari perquè, posteriorment, l'alumnat puga desenvolupar les seues habilitats auditives i capacitats artístiques al màxim. Així mateix, la meua intenció amb aquest TFG és aquesta, doncs donar a conèixer una manera d'apropar aquest contingut a l'alumnat i contribuir a fer que les activitats d'audició musical no siguin un obstacle, sinó un gaudi màxim.

És cert que actualment existeixen molts recursos com per exemple els musicogrames. Es tracta d'una representació esquemàtica i visual dels diferents esdeveniments musicals que apareixen en una obra o peça musical. En aquest, la notació musical convencional es substitueix per una de no convencional, apostant així, per una simbologia més senzilla i dinàmica. Aquest recurs ens permet treballar molt àmpliament l'audició musical d'una manera més dinàmica i enriquidora.

M'agradaria destacar que haguera volgut posar en pràctica totes les activitats i recursos que proposaré a continuació, però donada la situació en la qual ens trobem actualment (COVID-19), m'he vist en l'obligació de presentar només la proposta didàctica en si mateixa.

1.2. Objectius

Els objectius que pretenc aconseguir amb aquest treball són els següents:

- ✓ Aprofundir en coneixement de l'ensenyament musical i en la utilització de l'audició musical activa com una eina pedagògica fonamental dins les aules d'Educació Primària.
- ✓ Proposar una sèrie de recursos educatius enfocats a l'audició musical per al personal docent.
- ✓ Desenvolupar diferents activitats utilitzant les diferents tècniques educatives i conceptes adquirits durant el Grau per què l'alumnat pugui desenvolupar les capacitats auditives i artístiques completament.

2. MARC TEÒRIC

2.1. L'audició musical: escoltar i sentir

El primer pas per fonamentar la proposta serà definir el concepte "audició" i consegüentment "l'audició musical". Segons la RAE, el concepte "*audició*" es defineix com l'acció o la capacitat d'escoltar, de percebre amb l'oïda. En referència a l'audició musical, Barceló (1988) explica que l'audició és la forma en què l'organisme humà interactua amb el conjunt d'estímuls i estructures musicals. Tanmateix, segons Palacio (1994) l'audició musical és un procés principalment interior, on per a escoltar és necessària la intervenció activa de l'oient. L'oient no és un mer receptor de sons, necessita atendre aquesta audició per descobrir en ella signes, sensacions, maneres de comunicar, significats.

El següent pas per fonamentar la proposta serà entendre la diferència entre "*sentir*" i "*escoltar*", ambdós conceptes íntimament lligats al concepte d'audició. Segons el Diccionari Normatiu Valencià, aquests dos termes es defineixen com:

"*Sentir*" 2. v. tr. Percebre per mitjà de l'orella, oir.

"*Escoltar*" 2. v. tr. Posar atenció a allò que diu (algú), al soroll que fa (una cosa).

Tanmateix, Sanuy i Plec (2015) també fan una clara distinció entre sentir i escoltar. Sanuy i Pliego (2015) relacionen el primer concepte amb una acció rutinària que no requereix atenció especialitzada. El concepte sentir també està denominat com audició perifèrica. Pel que fa a l'acte d'escolta, consideren que aquest "suposa concentrar o focalitzar l'interès" (p.196), la qual cosa rep la denominació d'escolta centralitzada. Així doncs, podríem resumir aquesta distinció dient que per "*sentir*" no necessitem quasi res, sols que l'orella perceba els sons. En canvi, per "*escoltar*" és imprescindible percebre el so però, a més, requerim d'una eina fonamental: l'atenció. El concepte "*escoltar*" es compon d'una sèrie de processos que realitza el nostre cos. Segons Aguilar (2002), implica l'atenció del nostre cervell des del moment de la percepció, passant pel procés de comparació amb tot el conegut i fins i tot, un procés que pretén predir la possible continuació d'aquesta cadena sonora.

Boulez (2016) estableix una clara distinció entre la percepció auditiva i la representació mental. Remarca que el que pren més èmfasi d'ambdós conceptes és la percepció, ja que aquesta s'orienta

cap al que més interès ens suscita. Una altra cosa que destaca és el fet que *“el nostre cervell no és simplement una oïda, sinó que reconstrueix una organització percebuda de manera escollida, i que l'analitza”* (Boulez, p.103). Amb açó, Boulez intenta explicar que quan el nostre cervell rep un so, hi ha un procés més abstracte en el qual s'ha d'analitzar el que s'ha escoltat i establir un raonament basant-se en l'anàlisi del so que s'ha fet.

D'altra banda, Delegido (2012) fa una distinció semblant però ho anomena d'una altra manera. Ell distingeix entre audició activa i audició passiva. L'audició passiva és aquella en la que bàsicament es realitza l'acte d'escoltar, no s'ha de dur a terme cap altra acció, ja que no està permès fer-ho. Aquest tipus d'audició pot desencadenar en distracció, indiferència i, fins i tot, a la despreocupació, assumint així la gran pèrdua d'informació que comporta aquesta acció. És per això que no es recomana molt fer-ne ús d'aquesta audició, ja que no fa que arribem al nostre objectiu: que l'alumnat tinga una visió global d'un fragment o d'una peça musical. En canvi, l'audició activa necessita més que sols escoltar, requereix el complement d'algun tipus d'acció com ara bé accions que impliquen moviment, com per exemple la dansa, o accions que fan que l'oient s'involucre en la interpretació musical al mateix temps que es va reproduint l'audició.

Tanmateix, l'escolta auditiva es tracta d'un concepte altament sensible, ja que sols es pot escoltar allò que arriba a través dels sons que ofereix l'ambient (Porta, 2015). És per això que escoltar coses que hi tenim al nostre entorn és una de les experiències que tota persona ha d'experimentar en edats primerenques per després poder arribar a desenvolupar amb molt d'èxit el que considerem l'escolta activa.

Boal Palheiros (2002) afirma que la xicalla i els joves escolten música de maneres diferents i amb objectius diversos com per exemple, canviar estats emocionals o desenvolupar relacions socials. Així mateix, també creu que aquests tenen diferents maneres de sentir música en contextos diferents, fet que suposa diferents nivells d'atenció i d'implicació emocional amb la música. Tanmateix, Palacios (1997) afirma que escoltar és la paraula clau de l'itinerari musical de tota societat. El sil·logisme que regeix aquesta relació és molt senzill: la música sols existeix si hi ha atenció (p. 33). El concepte clau és “escoltar”, ja que a diferència del concepte “sentir”, requereix atenció i mitjançant aquesta és aconseguim que es forme la música.

En definitiva, l'audició requereix atenció per entendre la complexitat d'estímuls que rebem constantment del nostre entorn proper.

2.2. Estratègies per a desenvolupar l'audició musical

Porta (2015) explica que a través de l'audició i l'escolta es produeixen tres grans èxits humans: el llenguatge parlat, la recepció d'informació de l'exterior i l'orientació. Aquests tres ítems són la base fonamental per arribar a desenvolupar l'escolta en els nens i nenes, tot i que depenen de l'ambient en què es troben. Quan som petits, rebem una gran quantitat d'estímuls auditius que d'alguna manera ens fan determinar aspectes com la distància, la direcció o la proximitat. Tots aquests estímuls s'entenen com a interpretacions que fa una persona sobre la sonoritat que hi ha

al seu voltant. Aquestes sempre es troben condicionades per la situació o l'entorn en què es troba el subjecte i pels factors educatius que es reben a l'hora de començar en el procés de desenvolupament de l'escolta (Porta, 2015).

Jos Wuytack i Graça Boal-Palheiros (1995) plantegen una sèrie de mitjans per al que anomenen "activació musical". Aquest concepte s'entén com l'acció o el procés d'iniciar la música. Per realitzar aquest inici hi ha diferents aspectes tècnics o propis de l'obra en concret, tot i que no necessàriament, des dels quals podem presentar-li a l'alumnat l'obra que anem a escoltar. Partint des d'aquests aconseguirem treballar l'audició musical des d'altres vessants que no es centren sols en l'acte d'escoltar. Alguns dels mitjans d'activació musical que proposen són: el ritme, la forma, el cant, els canvis de compàs, la motricitat, l'expressió plàstica i el moviment, el motiu i el tema principal, l'instrumental Orff i l'orquestració.

2.2.1. El musicograma i el musicovigrama

Un altre dels recursos que ofereixen Wuytack i Boal-Palheiros (2009) és el musicograma. Es tracta d'una representació esquemàtica i visual dels diferents esdeveniments musicals que apareixen en una obra o peça musical. En aquest, la notació musical convencional es substitueix per una de no convencional. S'aposta per una simbologia més senzilla i dinàmica amb tota mena de formes geomètriques, colors i símbols diferents per què aquells oients que no tenen gaire coneixements musicals puguin seguir l'audició. Aquesta representació de símbols està basada en principis psicològics de la percepció, és a dir, que segons el símbol, el color o la disposició en què es presenten tenen un significat associat al nostre cervell. Pel que fa a la disposició dels símbols, acostumen a representar la mètrica, el ritme. I si ens trobem símbols d'instruments musicals, això ens indica que en eixe moment s'escoltarà eixe o eixos instruments en concret. En aquest àmbit, Mendoza Ponce, J. (2014) explica que cada element és part d'un organisme artístic-musical i té una funció específica que percebem de vegades amb dificultat i que l'esquema visual ajuda a comprendre.

Com bé diuen Boal & Wuytack (2009) els oients que no tenen formació musical no són capaços de llegir una partitura, però poden comprendre una representació visual més general de la forma i dels materials musicals. Es tracta d'un mitjà per actualitzar i sintetitzar el més rellevant per a la percepció correcta de l'obra i pal·liar en la mesura del possible la dificultat que suposa un procés perceptiu complex (Mendoza Ponce, J., 2014).

Després de la proposta sobre el musicograma que fa Wuytack, Honorato fa una millora d'aquesta proposta presentant els musicovigrames. Honorato ho defineix com:

"Un musicomovigrama és una representació gràfica de la partitura musical mitjançant el dibuix animat, molt lligat a l'estructura musical i transparent en la seua comprensió per al xiquet, que d'aquesta manera, capta en un sol colp intuïtiu el significat de la música" (Honorato, 2001)

Es tracta d'un musicograma amb moviment per a l'acostament intuïtiu a la música i per al desenvolupament de l'apreciació musical activa de diferents fragments de la música. En aquest sentit, no busquen plasmar tots els elements a la vegada com proposa Wuytack sinó que incideixen en un aspecte en concret com per exemple el timbre, el ritme i la melodia, la forma, entre altres. Aquest recurs es troba estretament vinculat a Internet, ferramenta de gran utilitat quant al bagatge de recursos didàctics musicals.

3. METODOLOGIA

Rusinek (2003) explica que la percepció auditiva no és suficient per a donar sentit al so, perquè els esdeveniments són efímers i successius. Només la representació mental, en forma de memòria auditiva, permet al nostre cervell establir relacions entre ells. Però a més de permetre'ns relacionar els esdeveniments sonors entre si, la representació mental ens permet relacionar-los amb certes estructures mentals més permanents (p. 53). És per això que es planteja aquesta proposta per què l'alumnat pose especial atenció en crear eixes representacions mentals per arribar a desenvolupar l'escolta al màxim. Aquesta proposta també tindrà la finalitat de promoure un aprenentatge significatiu, ja que totes les activitats que es proposen parteixen d'elements coneguts per a l'alumnat per tal d'aprendre i conèixer allò que desconeix. A més, tindrà un caràcter motivador com a resposta a les necessitats expressives i carències en l'àmbit auditiu anteriorment comentades.

Un factor metodològic molt enriquidor n'és el diàleg perquè el que es pretén és que l'alumnat arribi a la solució mitjançant aquest. Es tracta del fet que hi haja un intercanvi de qüestions que facen reflexionar l'alumnat. Aquestes qüestions seran tant objectives com subjectives ja que, de vegades, l'opinió personal pot ajudar a la resta del grup a resoldre el problema en qüestió. A més, el diàleg contribueix fermament al fet que la metodologia que es desenvolupa siga activa i creativa.

Respecte a la modalitat de les activitats, en un primer moment es realitzaran de manera individual perquè tots puguin realitzar l'exercici i tindre possibilitats d'aconseguir un èxit personal. No obstant això, es posaran les solucions en comú per tal de promoure el diàleg i el treball en equip, atès que no sempre estaran d'acord amb la solució final i pot ser, requerisquen ajuda d'un company o companya per dur a terme un exercici concret. Tanmateix, alguna de les activitats de la proposta té la possibilitat de fer-se de manera grupal o per parelles per així afavorir i fomentar les habilitats socials entre l'alumnat.

La funció del docent serà bàsicament fer de guia. Primerament, explicarà en què consisteix, és a dir, l'objectiu i la finalitat de dur a terme les activitats que es realitzaran. Així mateix, es recomana que es segueixca la presentació amb un debat o bé, un diàleg on s'explique allò que es va a conèixer i tanmateix, ens servirà per obtindre informació sobre què sap l'alumnat sobre aquesta temàtica. Així doncs, el respecte als companys com al torn de paraula també en formaran part d'aquesta introducció de la proposta.

A l'hora de desenvolupar la proposta didàctica, s'han pres de referència dues aportacions metodològiques. L'aportació que fa Loeches, M. J. & Pavón, J. C. (2005) ha sigut un gran pilar en

aquesta proposta quant a estructura i tipologia d'activitats musicals, ja que expliquen alguns dels recursos o eines que podem fer servir per a realitzar les audicions amb èxit:

- *Percussió corporal*: dona la possibilitat d'acompanyar l'audició amb elements musicals com per exemple el pols, l'accent o amb la realització de petits *ostinatos*.
- *L'instrumental Orff*: amb instruments de petita percussió dissenyats per Carl Orff podem realitzar un acompanyament rítmic per poder seguir el pols per l'espai.
- *Recursos vocals i verbals*: podem treballar la rítmica mitjançant la mètrica de la paraula, és a dir, amb les síl·labes. O també fer ús del diàleg per comentar diferents sensacions musicals.
- *Recursos visuals*: aquests poden tenir grafies convencionals o no, poden estar basades en formes geomètriques, en diferents colors, en musicogrames, etc.
- *Expressió corporal*: engloba tota mena d'expressió que es faci amb el propi cos, des d'expressió de postures estàtiques passant per l'acompanyament de la música amb moviments rítmics o moure's per l'espai seguint el pols, fins a la creació d'estructures motrius com danses amb les quals ensenyem l'alumnat a diferenciar les diferents parts de la música.

D'altra banda, s'ha basat la proposta en aquest esquema que proposen Jos Wuytack y Graça Boal-Palheiros (1995) posant atenció a cadascuna de les parts. És possible que en alguna de les activitats no siga necessari realitzar totes les fases però, és recomanable.

- *Introducció a l'audició*; Tractarem d'endinsar a l'alumnat en el context en què es troba l'audició que anem a treballar. En aquesta etapa o fase, es treballarien els mitjans d'activació musical.
- *Primera audició*; Es reproduirà per primera vegada l'audició. Podem demanar a l'alumnat que prengui nota d'alguna característica rellevant com per exemple, quantes vegades ha sonat el tema principal?, o quins instruments heu reconegut durant l'audició?
- *Explicació de l'audició*; En aquesta fase, el/la docent explicarà més detingudament les característiques principals de l'audició com ara bé, la forma, el ritme, la instrumentació, etc., és a dir, aspectes pedagògics.
- *Segona audició*; S'escoltarà per segona vegada. En aquest moment, podem aprofitar per a treballar el seguiment de partitures amb notació no convencional mitjançant el musicograma. En aquesta fase, el/la docent farà de guia per indicar els elements als quals cal parar atenció mentre es reproduceix l'audició.
- *Informació sobre l'obra i l'autor*; En aquesta fase, donarem a conèixer aquella informació o aquells aspectes que creuem importants respecte a l'obra i a l'autor d'aquesta, es tracta de contextualitzar l'obra.
- *Tercera audició*; Aquesta serà l'última vegada que l'escoltarem. En aquesta fase l'alumnat haurà d'estar molt atent pel fet que el/la docent no llançarà cap directriu i seran ells/es qui de manera autònoma realitzaran la tasca que es demanava en la primera audició.

- *Activitats complementàries;* Aquestes són opcionals i de manera addicional al treball ja realitzat. En aquest apartat es poden realitzar activitats per tal de consolidar els conceptes i termes apresos durant l'audició. Es poden realitzar tasques com escoltar altres audicions del mateix autor, veure alguna pel·lícula, si s'escau, relacionada amb la vida del compositor, inclús podem fer un projecte mitjançant la metodologia del Puzzle d'Aronson o bé, fer una petita investigació o treball de recerca.

4. DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

4.1. Justificació

Aquesta proposta didàctica porta per nom *“L'AUDICIÓ AMB EL TRENCANOUS”*. Es tracta de treballar el contingut de l'audició musical mitjançant el seguiment de partitures, la discriminació auditiva, la interpretació amb instruments o altres elements amb possibilitat sonora com és el nostre propi cos i l'expressió cultural. Així mateix es mostraran diferents activitats les quals estaran enllaçades mitjançant un fil conductor que n'és l'audició activa. La proposta en si tindrà una sèrie d'objectius, continguts, criteris d'avaluació i metodologia en comú. D'aquesta manera, es pretén que les activitats compartisquen una finalitat comuna, tot i que després, dins de les activitats de la proposta hi haja petites variacions quant a la manera en què es treballa un contingut.

4.2. Participants

La proposta didàctica està pensada per desenvolupar-se amb alumnat de 3r de Primària, és a dir, amb xiquets i xiquetes d'entre 8 i 9 anys. Un bon nombre total d'alumnes de la classe per treballar còmodament i exitosament seria entre 20 i 25 alumnes. Les audicions acostumen a treballar-se més en els primers cursos de Primària, tot i que és un contingut que es treballa durant tota l'etapa d'Educació Primària. Així doncs, que es treballi més en el 1r cicle de Primària no significa que no es treballi en la resta de cursos. He escollit 3r de Primària perquè aquest alumnat ja presenta més destreses a musicalment parlant que en cursos inferiors. Tanmateix, aquestes activitats es poden adaptar per cursos superiors afegint-hi més dificultat.

4.3. Temporalització

La proposta d'aquest projecte busca treballar 4 audicions del Trencanous. Cada audició requerirà un total de 6 sessions amb una duració de 45 minuts cadascuna. Aleshores, i donat que no s'ha aplicat a l'aula, agafaríem de referència, i de manera orientativa, el calendari del curs acadèmic 2019/20. Seria convenient dur a terme aquesta proposta didàctica durant el segon trimestre del curs. Aleshores, establiríem el començament d'aquesta proposta al mes de gener, després de les vacances de Nadal. En 3r de Primària tenen dues sessions a la setmana, dimarts i dijous. Aquesta proposta està plantejada per dur-se a terme a la ciutat de Castelló de la Plana, ja que s'ha tingut en compte les festes majors de la Magdalena a l'hora d'organitzar les sessions per

què aquestes no coincidisquen amb la festivitat esmentada. A continuació, expose el calendari orientatiu on es troben distribuïdes les sessions de la proposta.

GENER						
DL	DM	DC	DJ	DV	DS	DG
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

FEBRER						
DL	DM	DC	DJ	DV	DS	DG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	

MARÇ						
DL	DM	DC	DJ	DV	DS	DG
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

TAULA 1: Nom de les sessions

	S 1. Què sabem sobre el Trencauous?
	S 2. Què escoltem? Amb quin ordre?
	S 3. Llegim la partitura
	S 4. Som intèrprets
	S 5. Som ballarins i ballarines
	S 6. Què hem après?

TAULA 1. Significat dels colors en el calendari

Durant el mes de gener es treballaria la peça Op. 71 “*La Marcha*” del Trencauous (Txaikovski). El 28 de gener de 2020 es començaria amb la següent peça Op. 71A “*La Fada de Sucre*” (Annex 1), la qual es duria a terme fins al 13 de febrer. I per últim, el 18 febrer seria el moment d’introduir la “*Dansa Russa*” (Annex 2), amb la qual l’alumnat estaria treballant diversos aspectes fins al 5 de març.

4.4. Desenvolupament de l’acció i fases

Primerament, s’iniciarà l’acció dialogant amb l’alumnat sobre el nou projecte “*L’AUDICIÓ AMB EL TRENCANOUS*”. Se’ls explicarà que consisteix a treballar l’audició musical mitjançant diferents recursos com ara bé el musicograma, el musicovigrama, l’instrumental Orff, la dansa, i les TIC. A més, els comentarem que comprendrà gran part del segon trimestre i que es treballaran les tres audicions més conegudes que componen la *Suite* del Trencauous de Txaikovski: “*La Marcha*”, “*Dansa del hada de azúcar*” i “*Danza Rusa*”. Es presentarien les tres audicions i es contextualitzarien un poc explicant la situació de l’època en què es van compondre. Un aspecte a destacar seria que es seguiria la mateixa dinàmica per a totes les audicions. Seguint les aportacions de Loeches, M. J. & Pavón, J. C. (2005) hi haurà una activitat amb instrumental Orff, una altra en la qual es treballarà l’expressió corporal incloent la percussió corporal, una activitat on bàsicament es treballarà el musicograma o musicovigrama com un recurs visual i per concloure totes les farem l’ús recurs vocal i verbal molt important, el diàleg.

Respecte a la primera fase, aquesta seria de familiarització amb la peça amb la qual es treballarà. Així mateix, seguint també un poc la dinàmica que proposen Wuytack y Graça Boal-Palheiros, un dels mitjans d’activació musical que utilitzarem serà la forma, per explicar en què consisteix un rondó; l’orquestració, prestant atenció a la instrumentació que destaca en cada

audició; o bé, el ritme de la dansa, fent dinàmiques de moviment per portar la pulsació del compàs que correspon a la peça que anem a treballar. Després d'aquesta xicoteta introducció, serà el moment d'escoltar-la per primera vegada i demanarem a l'alumnat que focalitze la seua atenció cap a l'instrumental de la peça. A continuació, el/la docent comentarà alguns trets característics de l'obra, és a dir, aspectes pedagògics. Seguidament, es tornarà a escoltar per repassar i per confirmar que els instruments que han escoltat són els que corresponen. Així mateix, es treballarà l'esbrinament dels temes que estan escoltant i l'ordre amb què es reproduïxen al llarg de tota l'obra.

En la segona fase es practicarà el seguiment de partitures. Es repartirà a l'alumnat una fitxa amb el musicograma corresponent a la peça que s'està treballant i a poc a poc, mirant com s'ha de seguir cada tema en concret, s'anirà treballant la lectura musical mitjançant la notació no convencional. A continuació, el/la docent aprofitarà per a explicar alguns aspectes importants respecte a l'obra i a l'autor d'aquesta.

Respecte a la tercera fase, posarem en pràctica d'un dels recursos que ens aporta Delegido, J. M. A. (2012) com és l'ús de l'instrumental Orff. Més concretament, podem dir que es treballarà la part de l'Educació Musical que correspon a la interpretació. En aquest moment, presentarem a l'alumnat un musicograma per tocar-lo amb instrumental Orff (xicoteta percussió). En aquesta fase, depenent de l'obra que estiguem tractant (és el cas de la peça "Dansa Russa") podem fer ús de les TIC i projectar un musicovigrama, atès que és una manera de treballar molt innovadora i pot motivar a l'alumnat a fer l'activitat amb més atenció i augmentar les ganes d'aprendre.

En l'última fase, es durà a terme la part de moviment o expressió corporal. En aquesta fase es treballarà mitjançant la dansa o la percussió corporal. El/la docent dirigirà, en un primer moment, els moviments a fi que l'alumnat ho aprenga però l'objectiu serà que arriben a manejar-se de manera autònoma i que, segons el que estiguen escoltant, realitzen un desplaçament, una rotació o un moviment qualsevol que estava estipulat per a un moment de la peça en concret. Donat que és una de les branques de la música que a l'escola no es treballa amb tanta profunditat que altres qualitats, es tindran en compte les dificultats que puguin ocórrer durant la realització de l'activitat. Així doncs, el procés serà el mateix per a les tres peces escollides, tot i que, dins de les mateixes activitats les solucions o dinàmiques podran variar un poc depenent les característiques que tinga l'obra que s'està treballant.

4.5. Disseny de la proposta

4.5.1. Objectius

Basant-me en el DECRET 108/2014, *de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana* i amb les aportacions que fa Pascual Mejía (2002) he dissenyat els següents objectius comuns per a totes les activitats:

- Desenvolupar l'atenció i la concentració auditiva.
- Desenvolupar el seguiment de l'audició musical.

- Reconèixer els diferents elements i la naturalesa dels mateixos dins de l'obra musical.
- Treballar l'audició mitjançant els instruments musicals com a ferramentes per a aprendre el llenguatge musical.
- Conèixer les possibilitats sonores que ofereix l'entorn mitjançant el joc musical i l'experimentació.

4.5.2. Continguts

Els continguts extrets del mateix DECRET 108/2014, *de 4 de juliol*, que es treballaran durant aquesta proposta d'activitats seran els següents:

- Actitud atenta i silenciosa durant l'audició musical en els diferents contextos.
- Seguiment de la forma a través de musicogrames.
- Audició de cançons i peces vocals i instrumentals de diferents tipus.
- Curiositat per descobrir i experimentar amb les possibilitats sonores del propi cos i la veu.

4.5.3. Criteris d'avaluació

Tot el treball realitzat durant cada sessió, estarà avaluat constantment amb una llista de control/ d'observació tant per a l'alumnat, com per a les activitats proposades i també, per avaluar el treball docent. En aquesta llista, respecte a l'alumnat, es tindran en compte aquests criteris d'avaluació extrets del DECRET 108/2014:

- Descobrir i reconèixer sons produïts amb el cos i la veu i identificar, visualment, alguns instruments del folklore i agrupacions de l'entorn i, auditivament, dinàmiques *f-p*, utilitzant l'escolta activa de peces variades i valorant el silenci.
- Reconèixer, per mitjà de l'escolta activa de fragments i obres senzilles, temps ràpids i lents, i dissenys melòdics diversos, utilitzant el llenguatge musical.
- Reconèixer exemples variats d'obres, mostrant un comportament adequat, i expressar opinions raonades de manera escrita i verbalment, a través de diàlegs i debats.
- Interpretar cançons amb els instruments.
- Interpretar i memoritzar senzilles coreografies i danses grupals, seguir el ritme de cançons amb el cos.

Amb aquestes taules (*Annex 3*) es podrà valorar i revisar si la proposta d'activitats en cada sessió s'adequa al nivell que té l'alumnat, si la duració d'aquestes és correcta, si presenta dificultats o al contrari, resulta fàcil a l'alumnat, etc. Si en posar-ho a la pràctica és necessari qualificar les sessions de manera quantitativa, s'utilitzaran les mateixes taules però s'adaptarà la qualificació de la manera següent: "gens" equivaldrà numèricament d'un 0 a un 4 (suspès), "poc" significarà que l'alumne/a tindrà una qualificació de 5 a 6 (aprobat), "bastant" equivaldrà a una nota entre 7 i 8 (notable) i finalment, "molt" significarà que l'alumne/a haurà aconseguit una qualificació entre 9 i 10 (excel·lent).

4.5.4. Materials i recursos

Pel que fa als materials i recursos que necessitem per a dur a terme aquesta proposta, podem distingir tres tipus de materials:

- *Instruments musicals:*
 - o Instruments per percussió d'afinació determinada:
 - Metal·lòfons
 - Xilòfons
 - o Instruments de percussió d'afinació indeterminada:

Claus		Maraques		Triangles	
Panderetes		Caixes xineses		Cascavells	

- *Recursos TIC:* ordinador de l'aula, projector, altaveus, accés a Internet.
- *Recursos creats:* fitxes d'activitat, musicogrames de les audicions, musicogrames d'interpretació. (Vegeu annexos 4-17).
- *Altres materials:* paracaigudes.

4.5.5. Temporalització

Com s'ha comentat anteriorment, les sessions tindran una duració de 45 minuts cadascuna. El treball amb cada audició durarà 6 sessions, és a dir, durarà tres setmanes. En concret, l'Op. 71 "La Marcha" es treballarà des del 7 al 23 de gener de 2020.

4.5.6. Desenvolupament de les sessions

OP. 71 "LA MARCHA" – EL TRENCANOUS (TXAIKOVSKI)

SESSIÓ 1 - INTRODUCCIÓ: QUÈ SABEM SOBRE EL TRENCANOUS?

En un primer moment, per seguir la dinàmica que proposen Wuytack y Graça Boal-Palheiros (1995), realitzarem una introducció a la sessió utilitzant un dels mitjans d'activació. En aquest cas serà "la forma". Aquesta explicació es realitzarà tant teòrica com pràctica mitjançant una sèrie d'activitats que es proposen a continuació:

ACT. 1 – Explicar què és i en què consisteix un "rondó". (5 min)

ACT. 2 – Invenció de tres seqüències rítmiques i exercici pràctic. (5 min)

Voluntàriament, un/a alumne/a sortirà a escriure-ho a la pissarra i el/la docent explicarà la repetició dels temes mitjançant aquestes seqüències. A continuació, es durà a terme una petita comprovació invitant-los a fer els ritmes que el/la docent anirà dient en veu alta mitjançant la percussió corporal.

ACT. 3 – Presentació del projecte "L'AUDICIÓ AMB EL TRENCANOUS". (10 min)

Explicarem en què consistirà i quines seran les peces que es treballaran. En aquest moment, podem posar un trosset de cada audició que treballarem i els preguntarem si les coneixen o les recorden per algun motiu. D'aquesta manera, podrem saber en quin nivell està el nostre alumnat quant a coneixements sobre les audicions del Trencanous.

ACT. 4 – Audició de l'Op. 71 “La Marche” (Txaikovski). (20 min)

S'escoltarà una vegada sense realitzar cap altra tasca. Tanmateix, es reproduirà una segona vegada i en aquest moment, es repartirà una fitxa (*Annex 4*) per tal que posen especial atenció als instruments que sonen durant l'audició i en quede un registre. En aquesta fitxa (*FIGURA 1*) apareixerà una taula on es mostraran les 4 famílies d'instruments musicals amb imatges d'aquests. L'alumnat haurà d'encerclar els instruments que ha reconegut durant l'audició de la peça. Ací deixe l'enllaç per accedir directament a l'audició: https://www.youtube.com/watch?v=V2_aMnEVsgo .

FIGURA 1. Fitxa sessió 1

INSTRUMENTS MUSICALS QUE SONEN A L'OBRA _____			
VENT FUSTA	VENT METALL	PERCUSSIO	CORDA
NOM DE L'ALUMNE/A: _____ CURS: _____ DATA: _____			

FIGURA 1. Fitxa per reconèixer els instruments principals de cada audició (Elaboració pròpia)

ACT. 5 – Diàleg/debat dels resultats. (5 min)

Després de realitzar la fitxa, es durà a terme un diàleg / debat per comentar quines han estat les respostes. Com que l'instrument característic és la celesta, s'explicarà en què consisteix aquest instrument i per quines peces està compost.

Materials/recursos: fitxa (*Annex 4*), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

SESSIÓ 2 - AL SO I RITME DEL TRENCANOUS

En aquesta sessió tractarem l'aspecte melòdic de la peça. Així doncs, es repartirà a l'alumnat una fitxa (*Annex 5*), de creació pròpia, amb diferents tasques per tal de treballar la discriminació auditiva i posteriorment, la lectura de partitures mitjançant la notació no convencional.

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71 “La Marche” (Txaikovski). (5 min)

ACT. 2 – Fer la fitxa corresponent (*Annex 3*) (30 min)

La peça es reproduirà per segona vegada i es demanarà a l'alumnat que duga a terme una sèrie de tasques:

TASCA 1. Esbrinar a quin tema pertanyen els musicogrames que apareixen en la fitxa.

TASCA 2. Escriure el nom dels instruments que sonen amb més protagonisme en cada tema (FIGURA 2).

FIGURA 2. Discriminació dels instruments del tema A

FIGURA 2. Reconeixement del tema A i dels instruments que destaquen de l'Op 71 La Marche de Txaikovski (Elaboració pròpia)

TASCA 3. Escriure l'ordre en què es reproduïxen els temes dins de les caselles. (ABACABA)
L'audició s'escoltarà un mínim de dues vegades per tal que el treball d'audició siga efectiu i profitós i, a més, per què l'alumnat pugui omplir tots els buits abans de dur a terme el diàleg.

ACT. 3 – Diàleg/debat dels resultats. (10 min)

Després de realitzar la fitxa, es durà a terme un diàleg / debat per comentar quines han estat les respostes.

Materials/recursos: fitxa (Annex 5), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

SESSIÓ 3 - LLEGIM LA PARTITURA

En aquesta sessió, es tractarà la lectura de partitures amb notació no convencional per treballar el procés de lectura musical. Segurament, en la dinàmica anterior, ja ho hauran començat a treballar sense adonar-se'n però, ara cal refermar aquesta habilitat en l'alumnat.

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71 "La Marche" (Txaikovski). (5 min)

ACT. 2 – Seguir el musicograma (Annex 6) (30 min)

Per a començar aquest procés d'ensenyament-aprenentatge durem a terme els passos següents:

1r pas: Explicar als nens i nenes que han de posar el dit índex sota els símbols o dibuixets que hi ha a la partitura.

2n pas: Escoltar i seguir amb el dit el primer tema o tema principal (A) de la peça. Tornar a escoltar i seguir amb el dit el tema A.

3r pas: Escoltarem el tema B o segon tema i també el seguirem amb el dit.

4t pas: Seguirem els símbols del tema C i com en la resta de temes, l'alumnat seguirà amb el dit aquest tema. (Si només hi ha dos temes, passem del 3r pas al 5é pas)

5é pas: Fer un primer intent de seguir la partitura de dalt a baix, amb les parades necessàries si veiem que l'alumnat es perd. Com a docents, acompanyarem aquest procés amb indicacions mitjançant la parla o bé, si tenim el musicograma projectat, ho anirem assenyalant nosaltres també.

6é pas: Seguiment de la partitura del principi fins al final. (FIGURA 3)

FIGURA 3. Musicograma de l'Op 71 La Marcha de Txaikovski

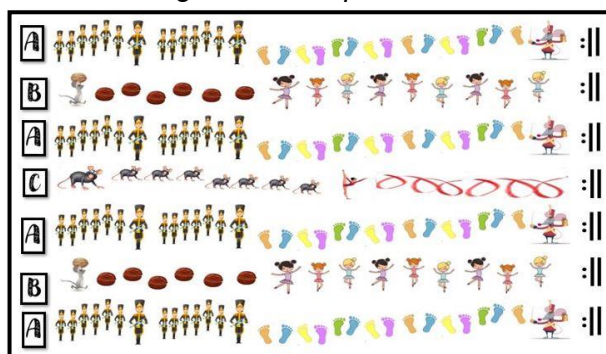

FIGURA 3. Partitura amb notació no convencional per seguir l'audició (Elaboració pròpia)

ACT. 3 – Diàleg / Comentaris sobre l'experiència de treballar amb un musicograma. (10 min)

Materials/recursos: Musicograma (Annex 6), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

SESSIÓ 4 - SOM INTÈRPRETS

En aquesta sessió, l'alumnat treballarà la part de la interpretació musical. Seguirem treballant amb l'audició "La Marcha" del Trencauons de Txaikovski, però, aquesta vegada farem servir els instruments musicals de la família de la percussió.

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71 "La Marcha" (Txaikovski). (5 min)

ACT. 2 – Explicació de la simbologia del musicograma instrumental i formació de grups instrumentals (Annex 7). (5-10 min)

Se'ls repartirà o bé es projectarà a la pantalla un musicograma (Annex 7) de la peça, però amb indicacions per tocar amb els instruments, és a dir, la simbologia canviarà (FIGURA 4). Per tant, en un primer moment, caldrà explicar quins instruments necessitem per tocar tota l'obra i com s'ha de tocar. A continuació, dividirem l'alumnat en 5 grups: el grup del triangle, el grup de les claus, el grup de la pandereta, el grup de les caixes xineses i el grup de les maraques.

FIGURA 4. Simbologia musicograma instrumental

SIMBOLOGIA			
NEGRA	CORXERES	BLANCA	REDONA
I	III	I	O

FIGURA 4. Nomenclatura de la simbologia utilitzada en el musicograma instrumental (Elaboració pròpia)

ACT. 3 – Interpretació de l'Op. 71 "La Marcha" (Txaikovski) amb el musicograma instrumental. (20-25 min)

Primerament practicarà cada grup de manera individual, és a dir, primer practicarà el grup de les claus, després el grup de la pandereta i així successivament fins que cada grup haja fet una primera lectura. A continuació, s'interpretarà el tema A solament, per veure si l'alumnat està atent i és capaç de seguir el musicograma. Seguidament, es realitzarà el mateix treball amb el tema B i

posteriorment, amb el tema C. Una vegada l'alumnat tinga clar quan ha de tocar i com seguir la partitura, procedirem a tocar-la de dalt a baix.

ACT. 4 – Diàleg / Comentaris sobre l'experiència de tocar instruments mentre seguim el musicograma. (5 min)

Materials/recursos: Musicograma rítmic (*Annex 7*), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet, instruments de percussió d'afinació no determinada (claus, triangles, maraques, caixes xineses, panderetes).

SESSIÓ 5 – SOM BALLARINS I BALLARINES

L'objectiu d'aquesta sessió serà treballar l'expressió corporal mitjançant la dansa i el moviment del propi cos. D'aquesta manera, l'alumnat ha d'estar atent al que sent per reaccionar i realitzar el pas que correspon en aquest moment.

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71 "La Marcha" (Txaiovski). (5 min)

ACT. 2 – Explicació de la simbologia del musicograma gestual i formació de parelles (*Annex 8*) (5 min)

Se'ls repartirà o bé, es projectarà a la pantalla un musicograma gestual (*Annex 8*) on apareixeran simbolitzats els gestos que s'han de realitzar, és a dir, la simbologia canviarà respecte al musicograma instrumental. Per tant, en un primer moment, caldrà explicar que significa cada símbol i tanmateix el/la docent, sustentarà l'explicació verbal amb la reproducció gestual corresponent. Després de l'explicació, es demanarà que l'alumnat es distribuïska per l'aula formant parelles.

ACT. 3 – Ball o interpretació gestual de l'Op. 71 "La Marcha". (20-25 min)

L'activitat consistirà en aconseguir realitzar tots els passos de la coreografia que apareixen en el musicograma (*Annex 8*). La coreografia es compon de la mescla de gestos de percussió corporal i passos típics de la dansa. El treball d'aquesta es durà a terme de manera progressiva, és a dir, primerament s'interpretarà el tema A solament (*FIGURA 5*), per veure si l'alumnat està atent i és capaç de seguir el musicograma gestual. Seguidament, es realitzarà el mateix treball amb el tema B i amb el tema C. Una vegada l'alumnat tinga clar quan i com ha de realitzar els gestos, procedirem a ballar-la de dalt a baix.

FIGURA 5. Tema A del musicograma gestual de l'Op 71 "La Marcha" (Txaiovski)

FIGURA 5. Part del musicograma gestual de l'Op 71 "La Marcha" (Txaiovski) (Elaboració pròpia)

ACT. 4 – Diàleg / Comentaris sobre l'experiència de realitzar un ball o interpretació gestual al ritme d'una audició clàssica. (5-10 min)

Materials/recursos: Musicograma amb indicacions gestuals (*Annex 8*), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet

SESSIÓ 6 – QUÈ HEM APRÉS?

En aquesta última sessió de treball de la peça “La Marcha” del Trencanous, es realitzarà una espècie de joc per a repassar tot el contingut treballat fins ara.

ACT. 1 – Realitzar el joc (30 min)

Aquest es podrà fer individualment o per grups. Si es fa per grups, caldrà tindre en compte la temporalització. El joc consistirà a esbrinar tres ítems: a quin tema (A, B, C) pertany el fragment que s'està escoltant, quin instrument o quins instruments destaquen o toquen en eixe tema i amb quin símbol o dibuix es representava al musicograma. Açò ho hauran d'escriure en la fitxa que es troba a l'Annex 9 i el primer/a persona o grup que aconseguisca resoldre els tres ítems haurà de dir en veu alta “TRENCANOUS!”. Si l'alumne/a o el grup tenen els 3 ítems correctament, tindran 3 punts; Si en tenen 2 de correctes, obtindran 2 punts i finalment, qui només haja encertat 1 ítem, aconseguirà 1 punt. Guanyarà el joc l'alumne/a o el grup que aconseguisca més punts.

ACT. 2 – Debat final (15 min)

Materials/recursos: Fitxa del joc (Annex 9), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

5. CONCLUSIONS I DISCUSSIONS

Després de realitzar aquest Treball Fi de Grau, que donada la situació actual no s'ha pogut posar en pràctica, puc afirmar que ha sigut tot un repte. Tanmateix, aquest treball ha creat un gran interès dins de mi pel fet que s'engloben continguts dels tres blocs de continguts de l'assignatura de Música d'Educació Primària en una mateixa proposta didàctica.

El treball de l'audició activa és un element clau dins de l'Educació Musical que, a l'hora de la pràctica, no se li presta l'atenció que es deuria a les aules. Aleshores, amb aquesta proposta s'ha aconseguit donar-li la importància que mereixia i que, tanmateix, l'alumnat tinguera un aprenentatge significatiu amb aquesta. Per a què això fóra possible, s'han plantejat una sèrie d'objectius adequats i adaptats al curs per al qual estava proposat, en aquest cas, 3r de Primària. En aquest sentit, s'ha aconseguit aprofundir en els coneixements musicals que estan estretament lligats a l'audició musical mitjançant una sèrie de recursos educatius per part del docent. Amb aquests s'han desenvolupat una sèrie d'activitats amb tècniques educatives innovadores que no s'havien vist durant el Grau de Mestre/a d'Educació Primària permetent que l'alumnat millorara quant a l'escolta auditiva. Respecte a la creació i disseny del material didàctic s'han tingut en compte, en tot moment, les dificultats que podria tenir l'alumnat a l'hora d'interpretar-ho, llegir-ho o realitzar-ho. No obstant això, no s'ha pogut verificar amb totalitat el fet que el projecte siga satisfactori, ja que no s'ha pogut posar en pràctica i, potser, amb l'experiència de realitzar-ho a l'aula amb l'alumnat, s'haguera pogut reajustar o modificar algun ítem.

Com bé diuen Martín, A., & Rogríquez, S. (2015) molts docents segueixen centrant la dinàmica de les classes en la transmissió i avaluació dels continguts, continguts prioritàriament teòrics i amb poques possibilitats d'aplicació al món real. És per aquest motiu pel qual s'ha plantejat la proposta en forma de projecte atès que l'assignatura de música, a partir de 3r de Primària l'alumnat comença

a infravalorar-la. Molt probablement siga perquè actualment, encara hi ha molts docents que segueixen utilitzant metodologies clàssiques i poc innovadores, i això fa que l'alumnat deixi d'interessar-se per la música en tots els seus aspectes.

6. LIMITACIONS DEL PROJECTE, NOUS REPTES I PROPOSTES DE FUTUR

Davant la situació en la qual ens hem vist afectats tots i totes per la pandèmia produïda per la Covid-19, el treball s'ha vist afectat quant a la posada en pràctica per poder veure l'eficàcia i la qualitat del projecte per posteriorment analitzar la millora de l'escolta en l'alumnat. Aquesta interrupció de l'activitat educativa va fer que el projecte haguera de canviar en molts aspectes i va haver-se de remodelar totalment. Tanmateix, una altra limitació ha estat la duració de les sessions, ja que són de quaranta-cinc minuts i fa que es complique el fet d'assolir tots els objectius i habilitats d'una manera significativa i eficient. Una possible solució seria que les sessions duraren una hora, però, aleshores que provocaria la inviabilitat del projecte dins d'un col·legi.

Quant a les línies de futur que podria tindre aquest treball seria la posada en pràctica del projecte, com també treballar altres audicions que formen part de la *Suite* del Trencanous com ara bé el "Val de les flors" o la "Dansa Xinesa", entre altres, o bé, es podria aplicar la mecànica de sessions en altres audicions conegudes i d'interès pedagògic.

7. VALORACIÓ DEL TREBALL

Englobar tots aquests aspectes en una mateixa audició és un treball prou ampli, que necessita molta dedicació perquè totes les activitats proposades estiguen fermament connectades entre si. Cal admetre que al principi la tasca de trobar audicions que em permeteren dur endavant la proposta no va ser una tasca fàcil considerant que hi ha que valorar molts aspectes com el ritme, la dificultat, el tempo, que no tingueren molts temes (A,B, C..), entre altres coses. Però, una vegada investigat i dut a terme l'anàlisi d'aquests paràmetres, va anar tot rodat. Amb aquest treball també he aconseguit formar-me un poc més metodològicament parlant-ne i he pogut descobrir nous coneixements sobre aquest àmbit que n'estic segura que podré aplicar-los a l'aula en un futur pròxim.

8. BIBLIOGRAFIA

Referències

- Aguilar, M. (2002). *Aprender a escuchar música*. Madrid: A. Machado, D.L
- Barceló, G. (1988). *Psicología de la conducta musical en el niño*. Palma de Mallorca: ICE Universidad de les Illes Balears.
- Beuchat, C. (1989). Escuchar: el punto de partida. *Lectura y vida. Revista latinoamericana de lectura*, 3, 20-25.
- Delegido, J. M. A. (2012). *Audiciones y musicogramas. Concepto, selección y análisis*. Bubok.
- Honorato, R. (2001) "Trabajando con musicomovigramas". *Leeme*, 8, 1-6.
<http://musica.rediris.es/leeme/revista/honorato01.pdf> (Accés: 31 de maig de 2020).

- Loeches, M. J. & Pavón, J. C. (2005). *Audiciones musicales activas para educación primaria*. Eufonía, 34, 101-105.
- Martín, A., & Rogríguez, S. (2015). Motivación en alumnos de Primaria en aulas con metodología basada en proyectos. *Revista de estudios e investigación en psicología y educación*, 058-062.
- Mendoza Ponce, J. (2014). *El musicograma y la percepción de la música*. Tesis de doctorado. Universidad de Huelva, Huelva.
- Palacios, F. (1994). *La audición musical. Punto clave de la formación artística*. EUFONÍA, monografía sobre Audición musical. Ed. Grao, de IRIF, S.L. Barcelona. Núm. 24. Pp. 22-26.
- Pascual Mejía, P. (2002). *Didáctica de la música*. Madrid: Prentice Hall
- Real Academia Española (1992). *Diccionario de la Lengua Española*. Madrid: Espasa Calpe.
- Rusinek, Gabriel. "El aprendizaje musical como desarrollo de procesos cognitivos". Tavira: Revista de ciencias de la educación, 19 (2003): 49-62.
- Sanuy, M., & Pliego, V. (2015). *Nueva aula sonora: educación musical para niños y niñas*. Madrid: Morata.
- Wuytack, J. y Boal-Palheiros, G. (1995). *Audición musical activa (libro del profesor)* Porto: Associação Wuytack de Pedagogía Musical.
- Wuytack, J., & Boal-Palheiros, G. (2009). *Audición musical activa con el musicograma*. Eufonía: Didáctica de la música, 47, 43-55.

Enllaços

- Orquesta Lírica de Barcelona – Tema [Orquesta Lírica de Barcelona – Tema]. (2014, setembre 19) El Cascanueces: Marcha [Arxiu de vídeo]. Recuperat de https://www.youtube.com/watch?v=V2_aMnEVsgo
- Orquesta Lírica de Barcelona – Tema [Orquesta Lírica de Barcelona – Tema]. (2014, setembre 20) El Cascanueces: Danza del Hada [Arxiu de vídeo]. Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=nJxTq7dOzxY>
- Orquesta Lírica de Barcelona – Tema [Orquesta Lírica de Barcelona – Tema]. (2014, setembre 20) El Cascanueces: Danza Rusa [Arxiu de vídeo]. Recuperat de https://www.youtube.com/watch?v=C_ACtcWJ1Kw
- Cerezo, E. [Musygaunas]. (2018, febrer 25). Danza Rusa. Tchaikovsky [Arxiu de vídeo] Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=Ydi2WtwGUV0>
- Seijoso, N. [Nerea Seijoso]. (2020, febrer 2). Danza Rusa – Tchaikovsky (Coreografía con paracaídas) [Arxiu de vídeo] Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=zxTBVsGICw&t=6s>

Referències legals

- DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general de l'educació primària en la Comunitat Valenciana. DOCV, 7 de juliol de 2014.

ANNEXOS

- ❖ Annex 1. Proposta didàctica de l'audició Op. 71A "La Fada de Sucre" – Txaikovski

OP. 71A "LA FADA DE SUCRE" – EL TRENCANOUS (TXAIKOVSKI)

SESSIÓ 1 - INTRODUCCIÓ: QUÈ SABEM SOBRE EL TRENCANOUS?

En un primer moment, per seguir la dinàmica que proposen Wuytack y Graça Boal-Palheiros (1995), realitzarem una introducció a la sessió utilitzant un dels mitjans d'activació. En aquest cas serà "l'orquestració". Aquesta explicació és realitzarà tant teòrica com pràctica mitjançant una sèrie d'activitats que es proposen a continuació:

ACT. 1 – Explicació i presentació de l'instrument principal de l'obra : la celesta. (10-15 min)

Es mostrarà als alumnes com és, com sona (mitjançant videos a Internet), a quina família pertany, etc.

ACT. 2 – Audició de l'Op. 71A "La Fada de Sucre" (Txaikovski). (20 min)

ACT. 3 – Diàleg/debat dels resultats. (5 min)

Materials/recursos: fitxa (Annex 4), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

SESSIÓ 2 - AL SO I RITME DEL TRENCANOUS

En aquesta sessió tractarem l'aspecte melòdic de la peça. Així doncs, es repartirà a l'alumnat una fitxa (Annex 10), de creació pròpia, amb diferents tasques per tal de treballar la discriminació auditiva i posteriorment, la lectura de partitures amb notació no convencional.

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71 "La Marcha" (Txaikovski). (5 min)

ACT. 2 – Fer la fitxa corresponent (Annex 10) (30 min)

La peça es reproduirà per segona vegada i es demanarà a l'alumnat que duga a terme una sèrie de tasques:

TASCA 1. Esbrinar a quin tema pertanyen els musicogrames que apareixen en la fitxa.

TASCA 2. Escriure el nom dels instruments que sonen amb més protagonisme en cada tema.4

TASCA 3. Escriure l'ordre en que es reproduïxen els temes dins de les caselles. (A B Interl. A)

L'audició s'escoltarà un mínim de dues vegades per tal que el treball d'audició siga efectiu i profitós i, a més, per què l'alumnat pugui realitzar l'activitat abans de fer el debat/ diàleg per comentar els resultats.

ACT. 3 – Diàleg/debat dels resultats. (10 min)

Materials/recursos: fitxa (Annex 10), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

SESSIÓ 3 - LLEGIM LA PARTITURA

En aquesta sessió, es tractarà la lectura de partitures amb notació no convencional per treballar el procés de lectura musical. Segurament, en la dinàmica anterior, ja ho hauran començat a treballar sense adonar-se'n però, ara cal refermar aquesta habilitat en l'alumnat.

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71A "La Fada de Sucre" (Txaikovski). (5 min)

ACT. 2 – Treballar la peça amb el musicograma (*Annex 11*) (30 min)

Dur a terme els passos descrits en la Sessió 3, ACT. 2 de l'audició "La Marcha".

ACT. 3 – Diàleg / Comentarís sobre l'experiència de treballar amb un musicograma. (10 min)

SESSIÓ 4 - SOM INTÈRPRETS

En aquesta sessió l'alumnat treballarà la part de la interpretació musical. Seguirem treballant amb l'audició "La Fada de Sucre" del Trencaous de Txaikovski, però, aquesta vegada farem servir els instruments musicals de la família de la percussió.

ACT. 1 - Audició de l'Op. 71A "La Fada de Sucre" (Txaikovski). (5 min)

ACT. 2 - Explicació de la simbologia del musicograma instrumental i formació de grups instrumentals (*Annex 11*). (5-10 min)

ACT. 3 - Interpretació de l'Op. 71A "La Fada de Sucre" (Txaikovski) amb el musicograma instrumental. (20-25 min)

ACT. 4 - Diàleg / Comentarís sobre l'experiència de tocar instruments mentre es segueix el musicograma. (5 min)

Materials/recursos: musicograma rítmic (*Annex 11*), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet, instruments de percussió d'afinació no determinada (caixes xineses, cascabels, claus, triangles, xilòfons/metal·lòfons).

SESSIÓ 5 – SOM BALLARINS I BALLARINES

L'objectiu d'aquesta sessió serà treballar l'expressió corporal mitjançant la dansa i el moviment del propi cos. D'aquesta manera, l'alumnat ha d'estar atent al que sent per reaccionar i realitzar el pas que correspon en aquest moment.

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71A "La Fada de Sucre" (Txaikovski). (5 min)

ACT. 2 – Explicació de la simbologia del musicograma gestual (*Annex 12*) i formació de parelles (5 min)

ACT. 3 – Ball o interpretació gestual de l'Op. 71 "La Marcha". (20-25 min)

L'activitat consistirà en aconseguir realitzar tots els passos de la coreografia que apareixen al musicograma (*Annex 12*). La coreografia es compon de la mescla de gestos de percussió corporal i passos típics de la dansa. El treball de la coreografia es durà a terme de manera progressiva.

ACT. 4 – Diàleg / Comentarís sobre l'experiència de realitzar un ball o interpretació gestual al ritme d'una audició clàssica. (5-10 min)

Materials/recursos: musicograma amb indicacions gestuals (*Annex 12*), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet

SESSIÓ 6 – QUÈ HEM APRÉS?

En aquesta última sessió de treball de la peça "La Fada de Sucre" del Trencaous, es realitzarà una espècie de joc per a repassar tot el contingut treballat fins ara.

ACT. 1 – Realitzar el joc (30 min)

El joc consistirà en esbrinar tres ítems: a quin tema (A, B, C) perteneix el fragment que s'està escoltant, quin instrument o quins instruments destaquen o toquen en eixe tema i amb quin símbol o dibuix es representava al musicograma. Açó ho hauran d'escriure en la fitxa que es troba a l'Annex 9 i el/la primer/a persona o grup que aconseguisca resoldre els tres ítems haurà de dir en veu alta "TRENCA NOUS!". Si l'alumne/a o el grup tenen els 3 ítems correctament, tindran 3 punts; Si en tenen 2 de correctes, obtindran 2 punts i finalment, qui només haja encertat 1 ítem, aconseguirà 1 punt. Guanyarà el joc l'alumne/a o el grup que aconseguisca més punts.

ACT. 2 – Debat final (15 min)

Materials/recursos: fitxa del joc (Annex 9), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

❖ Annex 2. Proposta didàctica de l'audició Op. 71A "Dansa Russa" – Txaiovski

OP. 71A "DANSA RUSSA" – EL TRENCA NOUS (TXAIKOVSKI)

SESSIÓ 1 - INTRODUCCIÓ: QUÈ SABEM SOBRE EL TRENCA NOUS?

En un primer moment, per seguir la dinàmica que proposen Wuytack y Graça Boal-Palheiros (1995), realitzarem una introducció a la sessió utilitzant un dels mitjans d'activació. En aquest cas serà "el ritme". Aquesta explicació és realitzarà tant teòrica com pràctica mitjançant una sèrie d'activitats que es proposen a continuació:

ACT. 1 – Dinàmiques rítmiques amb les claus (valoració del so i del silenci). (15 min)

ACT. 3 – Audició de l'Op. 71A "Dansa Russa" (Txaiovski). (20 min)

ACT. 4 – Diàleg/debat dels resultats. (5 min)

Materials/recursos: fitxa (Annex 4), 22-25 parells de claus, ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

SESSIÓ 2 - AL SO I RITME DEL TRENCA NOUS

En aquesta sessió tractarem l'aspecte melòdic de la peça. Així doncs, es repartirà a l'alumnat una fitxa (Annex 14), de creació pròpia, amb diferents tasques per tal de treballar la discriminació auditiva i posteriorment, la lectura de partitures amb notació no convencional.

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71 "Dansa Russa" (Txaiovski). (5 min)

ACT. 2 – Fer la fitxa corresponent (Annex 14) (30 min)

La peça es reproduirà per segona vegada i es demanarà a l'alumnat que duga a terme una sèrie de tasques:

TASCA 1. Esbrinar a quin tema pertanyen els musicogrames que apareixen en la fitxa.

TASCA 2. Escriure el nom dels instruments que sonen amb més protagonisme en cada tema.

TASCA 3. Escriure l'ordre en que es reproduïxen els temes dins de les caselles. (A B C A)

L'audició s'escoltarà un mínim de dues vegades per tal que el treball d'audició siga efectiu i profitós i, a més, per què l'alumnat pugui realitzar l'activitat abans de fer el debat/ diàleg per comentar els resultats.

ACT. 3 – Diàleg/debat dels resultats. (10 min)

Materials/recursos: fitxa (*Annex 14*), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

SESSIÓ 3 - LLEGIM LA PARTITURA

En aquesta sessió, es tractarà la lectura de partitures amb notació no convencional per treballar el procés de lectura musical. Segurament, en la dinàmica anterior, ja ho hauran començat a treballar sense adonar-se'n però, ara cal refermar aquesta habilitat en l'alumnat.

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71A "Dansa Russa" (Txaikovski). (5 min)

ACT. 2 – Treballar la peça amb el musicograma (*Annex 15*) (30 min)

Dur a terme els pasos descrits en la Sessió 3, ACT. 2 de l'audició "La Marcha".

ACT. 3 – Diàleg / Comentarís sobre l'experiència de treballar amb un musicograma. (10 min)

Materials/recursos: fitxa (*Annex 15*), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

SESSIÓ 4 - SOM INTÈRPRETS

En aquesta sessió l'alumnat treballarà la part de l'interpretació musical. Seguirem treballant amb l'audició "Dansa Russa" del Trencauons de Txaikovski, però, aquesta vegada farem servir els instruments musicals de la família de la percussió i un musicovigrama. L'enllaç per poder accedir al musicovigrama de *Musigaunas* és el següent: <https://www.youtube.com/watch?v=Ydi2WtwGUV0>.

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71A "Dansa Russa" (Txaikovski). (5 min)

En aquest moment, sols es posarà l'audio del video, sense mostrar el musicovigrama.

ACT. 2 – Explicació de la simbologia del musicovigrama i formació de grups instrumentals. (5-10 min)

Es posarà per primera vegada el vídeo complet (so i imatge) per veure la simbologia que s'utilitza i com interpretar-la.

ACT. 3 – Interpretació de l'Op. 71A "Dansa Russa" (Txaikovski) amb un musicovigrama instrumental. (20-25 min)

ACT. 4 – Diàleg / Comentarís sobre l'experiència d'interpretar una peça seguint un musicovigrama. (5 min)

* **OBSERVACIONS:** En l'*Annex 16* es mostra el musicograma en cas que no es puga projectar o reproduir el musicovigrama.

Materials/recursos: Musicovigrama, ordinador, projector, altaveus, accés a Internet, instruments de percussió d'afinació no determinada (panderetes, maraques, triangles, claus i caixes xineses).

SESSIÓ 5 – SOM BALLARINS I BALLARINES

L'objectiu d'aquesta sessió serà treballar l'expressió corporal mitjançant la dansa i el moviment del propi cos mitjançant el visionat d'un musicovigrama. D'aquesta manera, l'alumnat ha d'estar atent al visionat del video i realitzar el pas que correspon en cada moment. L'enllaç per poder accedir

al musicovigrama de Nerea Seijoso és el següent:

<https://www.youtube.com/watch?v=zxTBVsGICw&t=6s>

ACT. 1 – Audició de l'Op. 71A "Dansa Russa" (Txaikovski). (5 min)

ACT. 2 – Explicació de la simbologia del musicovigrama gestual i formació de parelles. (5 min)

Es posarà per primera vegada el vídeo complet (so i imatge) per veure la simbologia que s'utilitza i com realitzar els passos o les dinàmiques que es proposen.

ACT. 3 – Ball o intepretació gestual de l'Op. 71A "Dansa Russa". (20-25 min)

L'activitat consistirà en aconseguir realitzar una dinàmica amb un paracaigude en els temps establerts i seguint en tot moment el musicovigrama.

ACT. 4 – Diàleg / Comentaris sobre l'experiència de realitzar una dinàmica d'expressió corporal amb el visionat d'un musicovigrama. (5-10 min)

* **OBSERVACIONS:** En l'Annex 17 es mostra el musicograma en cas que no es pugui dur a la pràctica el musicovigrama.

Materials/recursos: Musicovigrama, paracaigudes, ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

SESSIÓ 6 – QUÈ HEM APRÉS?

En aquesta última sessió de treball de la peça "Dansa Russa" del Trencanous, es realitzarà una especie de joc per a repassar tot el contingut treballat fins ara.

ACT. 1 – Realitzar el joc (30 min)

El joc consistirà en esbrinar tres ítems: a quin tema (A, B, C) perteneix el fragment que s'està escoltant, quin instrument o quins instruments destaquen o toquen en eixe tema i amb quin símbol o dibuix es representava al musicograma. Açó ho hauran d'escriure en la fitxa que es troba a l'Annex 9 i el primer/a persona o grup que aconseguixca resoldre els tres ítems haurà de dir en veu alta "TRENCA NOUS!". Si l'alumne/a o el grup tenen els 3 ítems correctament, tindran 3 punts; Si en tenen 2 de correctes, tindran 2 punts i finalment, qui només haja encertat 1 ítem, aconseguirà 1 punt. Guanyarà el joc l'alumne/a o el grup que aconseguixca més punts.

ACT. 2 – Debat final (15 min)

Materials/recursos: Fitxa del joc (Annex 9), ordinador, projector, altaveus, accés a Internet.

- ❖ Annex 3. Graelles d'observació per avaluar a l'alumnat, al treball docent i les sessions.

GRAELLA D'OBSERVACIÓ - ALUMNAT				
SESSIÓ:	DATA:	GRUP:		
Nom de l'alumne/a:				
Gènere (M/F):				
ÍTEMS	GENS	POC	BASTANT	MOLT
Descobreix i identifica auditivament els instruments que sonen				
Reconeix mitjançant l'escolta activa de fragments d'obres senzilles				
Mostra un comportament adequat i expressa opinions raonades verbalment quan es produeix el diàleg				
Manté una escolta activa durant la sessió?				
Controla la vergonya quan exposa alguna cosa al públic?				
Mostra una actitud de cooperació amb els companys/es?				
Assoleix l'objectiu principal de la sessió? (interpretar instrumentalment, audició activa, dansa, etc).				
OBSERVACIONS				

GRAELLA D'OBSERVACIÓ - ACT. PROPOSADES				
SESSIÓ:	DATA:	GRUP:		
ÍTEMS	GENS	POC	BASTANT	MOLT
Els continguts son adequats per al curs al que estan dirigides?				
Hi ha varietat d'activitats al llarg de la sessió?				
Son interessants per a l'alumnat?				
Les activitats estan ben preparades?				
Compleixen l'objectiu principal?				
Les activitats compleixen amb el grau de dificultat esperat?				
OBSERVACIONS				

GRAELLA D'OBSERVACIÓ - TREBALL DEL DOCENT				
SESSIÓ:	DATA:	GRUP:		
ÍTEMS	GENS	POC	BASTANT	MOLT
És clar/a quan realitza les explicacions de les activitats?				
Mostra una actitud afectiva i comprensiva amb l'alumnat?				
Promou la motivació entre l'alumnat a l'hora de fer les activitats?				
Proporciona un reforç positiu a l'alumnat?				
És capaç d'adaptar-se a les diferents situacions o circumstàncies que es plantegen dins l'aula?				
Millora o canvia les activitats que no funcionen?				
Observa l'actitud de l'alumnat mentre estan realitzant les activitats?				
OBSERVACIONS				

❖ Annex 4. Fitxa per reconèixer els instruments que sonen en cada peça de la Suite “El Trencaous” (Txaiovski)

INSTRUMENTS MUSICALS QUE SONEN A L'OBRA

VENT FUSTA	VENT METALL	PERCUSSIÓ	CORDA
			

NOM DE L'ALUMNE/A: _____ CURS: _____ DATA: _____

❖ Annex 5. Fitxa Activitat 2 – Instruments i temes principals de la peça “Marcha” del Trencaous (Txaiovski)

RECONeixEM ELS INSTRUMENTS I TEMES PRINCIPALS DE “LA MARCHA” – EL TRENCANOUS (TXAIKOVSKI)

☐			
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
☐			
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
☐			
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

ESCRIU L'ORDRE EN QUE SONEN ELS DIFERENTS TEMES DE L'OBRA: ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

NOM DE L'ALUMNE/A: _____ CURS: _____ DATA: _____

MUSICOGRAMA DE L'AUDICIÓ "LA MARCHA" – EL TRENCANOUS (TXAIKOVSKI)

NOM DE L'ALUMNE/A: _____ CURS: _____ DATA: _____

MUSICOGRAMA INSTRUMENTAL DE L'AUDICIÓ “LA MARCHA” – EL TRENCANOUS (TXAIKOVSKI)

A | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | : ||

B | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

A | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | : ||

C ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

A | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | : ||

B | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

A | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | : ||

SIMBOLOGIA			
NEGRA	CORXERES	BLANCA	REDONA
I			○

❖ Annex 8. Musicograma gestual Op. 71 “Marcha” – El Trencaous (Txaikovski)

A B A C A B A

PERCUSSIÓ CORPORAL				GESTUALITZACIÓ DELS PASSOS			
	Aplaudiment		Colp al pit amb les dues mans		Pas endavant		Pas cap arrere
	Espetec		Colp a la cama amb les dues mans		Un membre de la parella dona una volta sobre si mateix cap a la dreta		Un membre de la parella dona una volta sobre si mateix cap a l'esquerra
	Colp amb el peu dret		Shhhht		Xocar les mans		Un membre es queda estàtic i l'altre membre pega un volta al voltant de la parella

❖ Annex 9. Fitxa del Joc de la sessió 6 (vàlid per a les tres audicions).

AUDICIÓ	INSTRUMENTS PRINCIPALS	DIBUIX O SIMBOL MUSICOGRAMA	TEMA (A , B , C, INTERL.)	PUNTUACIÓ
1				
2				
3				
4				
5				
6				
TOTAL				

NOM DE L'ALUMNE/A O DELS COMPONENTS DEL GRUP:

DATA: _____ CURS: _____ GRUP: _____

RECONEXEM ELS INSTRUMENTS I TEMES PRINCIPALS DE "LA FADA DE SUCRE" – EL TRENCANOUS (TXAIKOVSKI)

Five empty boxes are provided for labeling the musical motifs:

- Box 1: [Empty box]
- Box 2: [Empty box]
- Box 3: [Empty box]
- Box 4: [Empty box]
- Box 5: [Empty box]

ESCRIU L'ORDRE EN QUE SONEN ELS DIFERENTS TEMES DE L'OBRA:

Four empty boxes for writing the order of the themes:

[Empty box] [Empty box] [Empty box] [Empty box]

NOM DE L'ALUMNE/A: _____ CURS: _____ GRUP: _____ DATA: _____

MUSICOGRAMA DE L'AUDICIÓ "LA FADA DE SUCRE" – EL TRENCANOUS (TXAIKOVSKI)

- ❖ Annex 12. Musicograma instrumental Op. 71A “La fada de sucre” – El Trencaous (Txaikovski)

MUSICOGRAMA INSTRUMENTAL DE L'AUDICIÓ “LA FADA DE SUCRE” DE TXAIKOVSKI

A

B

Interl.

SIMBOLOGIA	
NEGRA	CORXERES
	▮
* Els xilòfons/metalòfons no han de fer una nota en concret. Han de lliscar la baqueta de la primera fins l'última nota del xil·lòfons/metalòfon, fent series de sons ascendents i descendents. Cada serie de sons ha de tindre una duració d'un temps (negra).	

❖ Annex 13. Musicograma gestual Op. 71A “La fada de sucre” – El Trencaous (Txaikovski)

A
B
Interl.
A

A

B

Interl.

x 3

PERCUSSION CORPORAL I GESTULITZACIÓ DELS PASSOS							
	Aplaudiment		Colp al pit amb les dues mans		Colp amb el peu dret		Un membre de la parella dona una volta sobre si mateix cap a la dreta
	Espetec		Colp a la cama amb les dues mans		Shhhht		Un membre de la parella dona una volta sobre si mateix cap a l'esquerra

❖ Annex 14. Fitxa Activitat 2 - Instruments i temes principals de la peça “*Dansa Russa*” - El Trencanous (Txaiovski)

RECONeixEM ELS INSTRUMENTS I TEMES PRINCIPALS DE “DANSA RUSSA” – EL TRENCANOUS (TXAIKOVSKI)

$\times 4$

ESCRIU L'ORDRE EN QUE SONEN ELS DIFERENTS TEMES DE L'OBRA:

NOM DE L'ALUMNE/A: _____ CURS: _____ GRUP: _____ DATA: _____

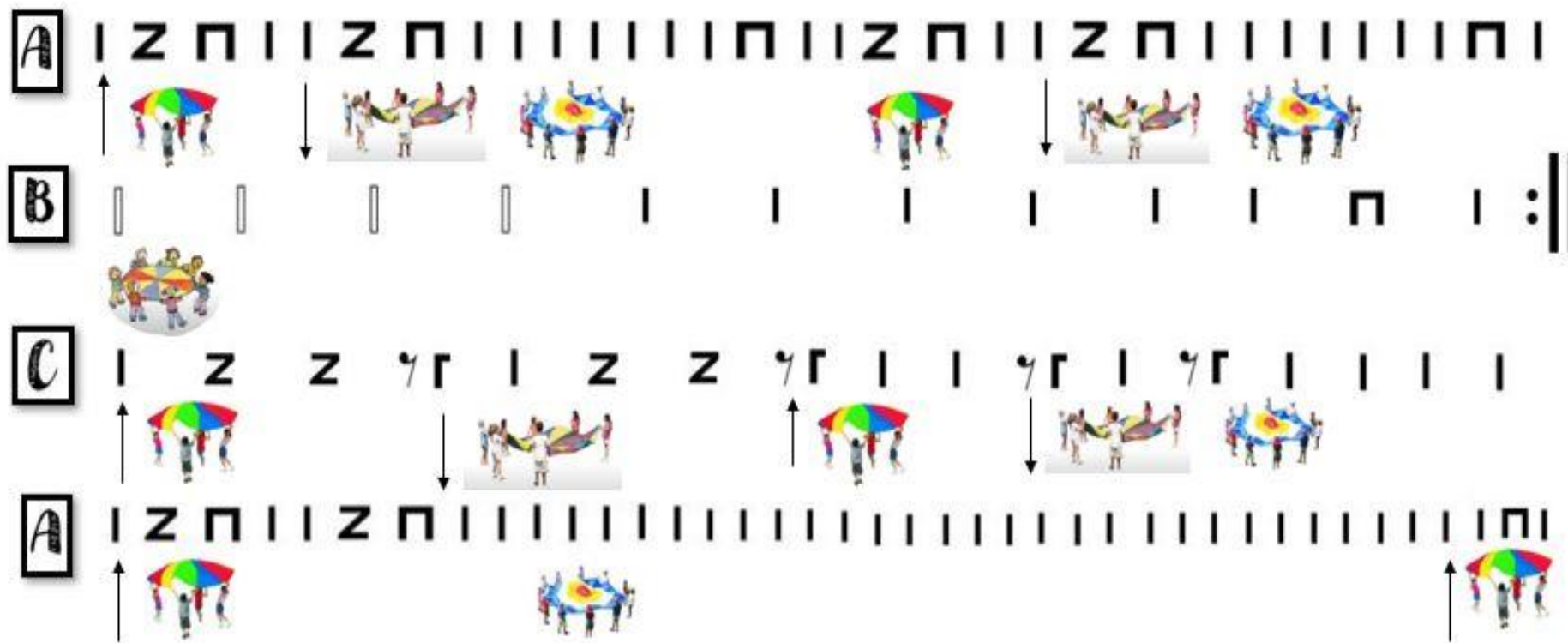
MUSICOGRAMA DE L'AUDICIÓ "LA FADA DE SUCRE" – EL TRENCANOUS (TXAIKOVSKI)

- ❖ Annex 16. Musicograma gestual Op. 71A “Dansa Russa” – El Trencanous (Txaikovski)

❖ Annex 17. Musicograma gestual Op. 71A “Dansa Russa” – El Trencauous (Txaikovski)

A A B C A

MOVIMENTS DE LA DINÀMICA			
CAP AMUNT	CAP AVALL	SACSEJAR FENT ONES	GIRAR CAP A LA DRETA